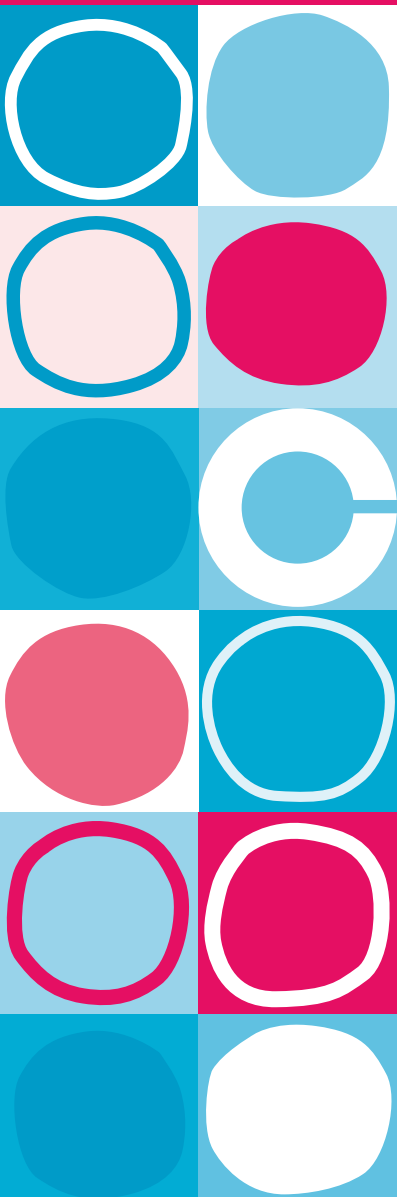

Učni načrt

GIMNAZIJA

MADŽARŠČINA
kot materinščina

Učni načrt

GIMNAZIJA

MADŽARŠČINA **kot materinščina**

Dvojezična
slovensko-madžarska gimnazija

OBVEZNI PREDMET, MATURA (56o UR)

Učni načrt

MADŽARŠČINA kot materinščina

Gimnazija; Dvojezična slovensko-madžarska gimnazija
Obvezni predmet, matura (560 ur)

Predmetna komisija:

Mária Pisnjak, Zavod RS za šolstvo, predsednica
Valika Balaško, Dvojezična osnovna šola I Lendava, članica
dr. **Anna Forgács**, Madžarska, članica
Laura Horvat, Dvojezična srednja šola Lendava, članica
Hermína László, Dvojezična srednja šola Lendava, članica
Marija Slavinec Tot, Dvojezična osnovna šola Genterovci, članica
Ilona Szekeres Zdravec, Dvojezična osnovna šola Genterovci, članica
Alenka Toplak, Dvojezična osnovna šola Dobrovnik, članica
Judita Vida Törnár, Dvojezična osnovna šola I Lendava, članica

Avtorji:

Hermína László, Dvojezična srednja šola Lendava
Mária Pisnjak, Zavod RS za šolstvo
dr. **Anna Forgács**, Madžarska
Laura Horvat, Dvojezična srednja šola Lendava

Pri posodabljanju je predmetna komisija izhajala iz učnega načrta iz leta 2000, upoštevala je mnenje in pripombe učiteljev madžarščine in drugih strokovnjakov ter sodobne usmeritve pri pripravi UN in metodiki predmeta.

Recenzenta:

dr. **Ágnes Antalné Szabó** (jezikovna vzgoja), Univerza ELTE, Budimpešta
dr. **Péter Bokányi** (književnost), Univerza v Sombotelu (NYME)

Izdala: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Milan Zver**

Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredili: **Katja Križnik** in **Nataša Purkat**

Jezikovni pregled: **Samia Žunič**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.214.1:811.511.141

UČNI načrt. Madžarščina kot materinščina [Elektronski vir] : gimnazija : dvojezična (slovenska-madžarska) gimnazija : obvezni predmet, matura (560 ur) / avtorji Hermína László ... [et al.]. - Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2008

Način dostopa (URL): http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/programi/2008/Gimnazije/UN_MADZARSCINA_prvi_jezik_gimn_prevod.pdf

ISBN 978-961-234-716-1 (Zavod RS za šolstvo)

1. László, Hermína
239427584

Kazalo

1 OPREDELITEV PREDMETA	5
2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA, KLJUČNE KOMPETENCE IN KROSKURIKULARNE TEME	6
2.1 Splošni cilji	6
2.2 Ključne kompetence	7
2.3 Kroskurikularne teme	10
3 RAZVOJNI CILJI IN UČNE VSEBINE	11
3.1 Jezikovna vzgoja	11
3.1.1 Govorna zmožnost, tvorba in razumevanje govornih besedil	11
3.1.2 Branje, bralno razumevanje	12
3.1.3 Tvorba pisnih besedil, pisanje, pravopis	13
3.1.4 Znanje o jeziku	14
3.1.5 Razvijanje sposobnosti učenja	17
3.2 Književna vzgoja	17
3.2.1 Razvojni cilji	17
3.2.1.1 Odnos med bralcem in književnostjo	17
3.2.1.2 Usvajanje literarne razgledanosti	18
3.2.1.3 Razvijanje zmožnosti presojanja in moralne ter estetske občutljivosti in zavestnosti	19
3.2.2 Učne vsebine	20
4 PRIČAKOVANI DOSEŽKI/REZULTATI	41
5 MEDPREDMETNE POVEZAVE	42
6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	43
7 VREDNOTENJE DOSEŽKOV	47

1 OPREDELITEV PREDMETA

Predmet madžarščina (madžarski jezik in književnost) je temeljni splošnoizobraževalni predmet v dvojezični gimnaziji. Je nosilec in oblikovalec madžarske kulture, najpomembnejši šolski prostor za ohranjanje narodnih vrednot in tradicij. V dvojezični srednji šoli ima pomembno vlogo pri ohranjanju in kreptvi narodne (narodnostne) ter kulturne identitete.

Pri urah predmeta dijaki spoznajo in ozavestijo vlogo ter položaj madžarskega jezika doma, v matični domovini, v ostalih zamejskih skupnostih, v Evropski uniji in njenih organih. Pomembna naloga predmeta je tudi, da dijaki spoznajo in spoštujejo kulturo in običaje drugih ljudstev, da postanejo odprti za sprejemanje različnih kultur. Dobro poznavanje materinščine je nujni pogoj za razvijanje ključnih kompetenc: je podlaga za sporazumevanje v tujem jeziku, učenje učenja, uveljavljanje državljanskih pravic in dolžnosti.

Naloga predmeta je tudi razvijanje samostojnega mišljenja in olikanega samoizražanja:

- oblikovanje odgovorne, samostojne vrednostne sodbe o estetskih, moralnih, družbenih in zgodovinskih vprašanjih,
- zmožnost izražanja in utemeljevanja lastnega mnenja na podlagi kulturnih, estetskih in etičnih norm ter kulturnozgodovinskega znanja,
- sposobnost za obvladovanje konfliktov in zmožnost samostojnega učenja.

Književnost je kot besedna umetnost eden glavnih nosilcev in prenoviteljev kulture, pomembno vlogo pa ima tudi pri razvijanju zmožnosti tvorbe in sprejemanja besedil. Govorjena in pisana beseda (kultura) se je v vsakem obdobju uporabljala za družbeno sporazumevanje in je pripomogla k medsebojnemu razumevanju ter lastnemu izražanju. Iz tega izhaja, da je treba v približno enaki meri organizirati tako govorne kot pisne dejavnosti.

Pomembna naloga predmeta je, da pripomore k dijakovi uspešnosti pri nadaljnjem učenju in delu. V demokratični družbi zahtevajo politična, javna, lokalnosamoupravna ter civilna sfera odgovornega odločanja sposobne državljane, ki znajo izražati in uveljaviti svoje interese ter vrednote, ki so telesno in duševno zrele osebnosti. Dolgoročni in plemeniti cilj predmeta je, da dijaki tudi v informacijski družbi 21. stoletja ohranijo z ničemer nadomestljivo vrednoto maternega jezika, osebnega stika in osebne misli.

2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA, KLJUČNE KOMPETENCE IN KROSKURIKULARNE TEME

2.1 Splošni cilji

Dijaki ozavešijo pomen madžarskega jezika kot maternega jezika v osebnem in družbenem življenju:

- da je madžarski jezik kot njihov materni jezik najnaravnejše sredstvo socializacije, s pomočjo katerega najlažje in najuspešneje pridobivajo znanje ter razvijajo zmožnosti,
- da je madžarski jezik nosilec narodne in narodnostne kulture, nepogrešljiv pogoj narodne identitete, temelj splošne in književne razgledanosti,
- da je madžarski jezik na narodnostno mešanem območju Prekmurja poleg slovenskega jezika uradni jezik, državni jezik Republike Madžarske, eden uradnih jezikov Evropske unije.

Dijaki spoznajo položaj in vlogo jezikov v Republiki Sloveniji, usvojijo knjižni jezik, ter ločijo rabo knjižnega in neknjižnega jezika.

Dijaki ob poslušanju, branju in (govorni in pisni) tvorbi umetnostnih ter neumetnostnih besedil razvijajo zmožnost govornega in pisnega sporočanja:

- vadijo govorni situaciji primerno olikano jezikovno vedenje, smiselno in učinkovito izražanje komunikacijskih namenov,
- govorno in pisno tvorijo koherentna besedila,
- vzpostavijo kritičen odnos do lastnih in drugih besedil/sporazumevanja, prepoznajo morebitne manipulativne namene.

Dijaki v procesu aktivnega dialoga s književnimi deli vzpostavijo stik med preteklostjo, sedanjostjo in prihodnostjo, oblikujejo kulturno identiteto, bogatijo čustveno življenje. Postanejo dovzetni za razumevanje človeških in družbenih problemov, za spoznavanje lastne in drugih kultur, za spoštovanje razlik in drugačnosti. Razvijajo estetski in zgodovinski čut, kritično razmišljanje, kreativnost, sposobnost doživljanja. Ozavešijo pripadnost narodni, evropski in svetovni kulturni dediščini.

Cilj književne vzgoje je tudi, da v dijakih zbudi zanimanje za branje, da vzljubijo književnost kot umetnost oziroma svojstveno obliko človeškega sporazumevanja, spoznajo njene načine izražanja.

Dijaki razvijajo zmožnost sprejemanja književnih del tudi z dejavnostmi zunaj pouka (recitacijsko tekmovanje, ogled kulturnih prireditev, srečanja s pisatelji, pesniki, spoznavanje literarnih revij, literarne ekskurzije, skupni ogledi gledaliških in filmskih predstav, udeležba na tekmovanju iz znanja madžarščine za Petőfijevo priznanje).

2.2 Ključne kompetence

Učenje-poučevanje madžarščine temelji na ključni kompetenci sporazumevanje v maternem jeziku (in jo obenem razvija).

Sporazumevanje v maternem jeziku pomeni sposobnost govornega in pisnega izražanja ter razumevanja misli, čustev, dejstev in mnenj (slušno razumevanje, govorna zmožnost, bralno razumevanje, pisanje). Posamezniku omogoča, da se s pravilno jezikovno rabo vključuje v družbeno in kulturno življenje, v izobraževanje, v delo, v družinsko življenje in prostočasne dejavnosti.

Dijaki:

- s spoznavanjem besedišča, funkcionalne slovnice in jezikovnih funkcij poglobljajo znanja o maternem jeziku, vključujoč tudi glavne oblike verbalnega sporazumevanja, književne in ne-literarne sloge, značilnosti različnih jezikovnih slogov in registrov,
- razvijajo zmožnost ustnega in pisnega sporazumevanja v različnih govornih situacijah, postanejo zmožni opazovati in prilagajati lastno komunikacijo,
- razlikujejo in uporabljajo različne besedilne vrste,
- znajo poiskati, zbrati in obdelati informacije,
- uporabljajo različne pripomočke,
- svoje argumente so sposobni prepričljivo upovedovati ustno in pisno, govornemu položaju primerno,
- razvijajo zmožnost kritičnega in ustvarjalnega dialoga, zanimanje za stik z drugimi,
- ozavestijo pomen pozitivnega odnosa do jezika.

V okviru predmeta na različne načine in z različnimi sredstvi razvijamo tudi druge ključne kompetence.

1. Sporazumevanje v tujem jeziku

Ključna kompetenca sporazumevanje v tujem jeziku se v marsičem ujema s sporazumevanjem v maternem jeziku, saj temelji na zmožnosti ustnega in pisnega razumevanja ter izražanja misli, čustev, dejstev in mnenj.

Dijaki:

- razvijajo sposobnost posredovanja in interkulturnega razumevanja,
- primerjajo besedišče in jezikovna znanja v slovenskem in tujem jeziku z maternim jezikom, ozavestijo podobnosti in razlike,
- primerjajo slovenske in druge družbene običaje (ciljnih jezikov) z madžarskimi običaji in tradicijami,
- oblikujejo pozitiven odnos do drugih jezikov, spoštujejo kulturno raznolikost, postanejo odprti za interkulturno komunikacijo.

2. Matematična in naravoslovna kompetenca

Matematična kompetenca je sposobnost razvijanja in uporabe matematičnega mišljenja za reševanje vsakdanjih problemov.

Dijaki:

- razvijajo logično in prostorsko mišljenje ter tovrstno ponazarjanje (na primer strukture),
- z branjem naravoslovnih besedil bolj razumejo svet narave, znanstvene teorije, dosežke, ovire in tveganja sodobnih tehnologij,
- pri razvijanju pravopisne zmožnosti poglobijo znanja o številih in merskih enotah,
- razvijajo zmožnost kritičnega vrednotenja in zanimanja, predvsem glede tistih vprašanj s področja znanstvenega in tehnološkega razvoja, ki se tičejo njih samih, njihovih družin, skupnosti in globalnih problemov.

3. Digitalna kompetenca

Digitalna kompetenca vključuje samozavestno in kritično uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT) pri učenju, delu, v prostem času.

Dijaki:

- s pomočjo računalnika iščejo, vrednotijo, hranijo, predstavijo in izmenjajo informacije,
- uporabljajo glavne računalniške aplikacije, na primer urejanje besedil, tabelno prikazovanje, podatkovne baze, hranjenje in rabo informacij,
- razvijajo zmožnost prepoznavanja zanesljivosti in verodostojnosti informacij, spoznajo in upoštevajo pravna ter etična načela njihove uporabe,
- postanejo odprti za vključevanje v kulturne, družbene in/ali strokovne skupnosti in omrežja.

4. Učenje učenja

Je zmožnost, da posameznik stremi za učenjem, se z njim ukvarja, organizira svoje učenje, zna gospodariti s časom in informacijami, tako pri individualnem kot skupinskem učenju.

Dijaki:

- spoznajo in usvojijo specialne učne strategije predmeta, prepoznajo lastne prednosti in slabosti,
- razvijajo osnovne zmožnosti, potrebne za učenje: pisanje, branje, zmožnosti IKT,
- razvijajo zmožnost koncentracije in načrtovanja, samovrednotenja, krepijo samozavest,
- vadijo delo v skupinah in sodelovanje,
- stopnjujejo vedoželjnost, že usvojena znanja uporabijo v šolskih in življenjskih situacijah.

5. Socialna in državljanska kompetenca

Vključujeta osebne, medosebne in interkulturne kompetence, pogojujeta vedenjske oblike, ki posameznika usposobijo za učinkovito in ustvarjalno vključevanje v družbeno ter poklicno življenje.

Državljska kompetenca usposobi posameznika za aktivno vključevanje v javno življenje.

Dijaki:

- poznajo in upoštevajo (jezikovna) pravila obnašanja, stremijo k izoblikovanju splošno veljavnega (jezikovnega) obnašanja,
- vadijo komunikacijo v različnih položajih, tolerantno obnašanje, izražanje in razumevanje različnih stališč,
- vadijo učinkovito sodelovanje, kažejo zanimanje za reševanje problemov ožje in širše skupnosti,
- razvijajo zmožnost dogovarjanja in empatije,
- ob nastopih se naučijo obvladati stres in krepijo samozavest,
- z branjem primernih književnih del ozavestijo enakopravnost spolov, ljudstev in jezikov,
- razumejo medsebojni vpliv narodne in kulturne identitete,
- ob različnih besedilih bogatijo znanja o aktualnih dogodkih, o pomembnih narodnih, evropskih in svetovnih zgodovinskih dogodkih,
- razvijajo čut odgovornosti.

6. Podjetnost

Podjetnost je zmožnost posameznika, da je sposoben svoje zamisli uresničiti. Vključuje kreativnost, inovativnost in prevzemanje tveganja ter sposobnost, da posameznik z namenom uresničevanja svojih ciljev načrtuje in uresniči svoje načrte.

Dijaki:

- z uporabo različnih učnih strategij razvijajo sposobnost načrtovanja, organiziranja, vodenja in sodelovanja,
- razvijajo zmožnost komunikacije, analize in vrednotenja,
- razvijajo iniciativnost, vztrajnost pri opravljanju nalog,
- razvijajo sposobnost prepoznavanja lastnih prednosti in slabosti.

7. Kulturna kompetenca

Ta kompetenca vključuje sprejemanje moralnih vsebin in estetskih vrednot, ki se pojavljajo v različnih vejah umetnosti in oblikah izražanja.

Dijaki:

- spoznajo kulturne vrednote lokalne, narodne in evropske dediščine,
- razumejo kulturno in jezikovno raznolikost regije in izoblikujejo interes za ohranjanje le-te,
- izoblikujejo sposobnost spoštovanja in uživanja umetnostnih del ter predstav,
- svojim sposobnostim in zanimanju primerno se izražajo v različnih vejah umetnosti in tako razvijajo kreativnost,
- oblikujejo pozitivni odnos do kulturne raznolikosti,
- spoznajo različne vrednostne sodbe,
- z umetnostnim izražanjem in udeležbo v kulturnem življenju vadijo estetsko sprejemanje.

2.3 Kroskurikularne teme

1. Samopodoba

Šola je dolžna dijakom zagotoviti takšno ozračje/vzdušje, v katerem se bodo le-ti počutili varne, sprejete in uspešne. Pri tem ima poleg razrednika najpomembnejšo vlogo učitelj materinščine, ker to omogoča tako število ur predmeta kot narava predmeta. Starostne značilnosti dijakov pa ne dovoljujejo, da bi bil učitelj nasilno zaupen in preveč oseben. Z dijaki mora vzpostaviti vzajemno zaupen odnos, v katerem bo lahko s spoštljive razdalje pomagal pri oblikovanju njihove zdrave osebnosti. Pomaga naj jim, da bodo spoznali svoje notranje vrednote, da bodo sprejeli naloge kot primeren izziv in da napak ne bodo doživljali kot poraz.

Dijaki bodo predvsem v skupinskih dejavnostih usvojili tiste vedenjske norme in navade, ki so potrebne za oblikovanje pozitivnega odnosa do okolja.

2. Domoznanstvo in narodoznanstvo

Pri urah madžarščine dijaki ne usvajajo le jezikovnih in književnih znanj, ampak spoznavajo tudi madžarsko zgodovino, narodoznanstvo in kulturno življenje. Ure madžarščine so v dvojezični šoli najpomembnejši prostor za krepitev narodne identitete dijakov. Pomembno je, da pri dijakih krepimo zdravo pripadnost maternemu jeziku in narodu ter da dijaki spoznajo lokalne običaje, preteklost kraja, njegove kulturne in naravne znamenitosti.

3. Pripadnost Evropi

Dijake vzgajamo za sprejemanje različnih kultur in narodov, za sprejemanje in spoštovanje drugačnosti. Njihovo znanje bogatimo z osebnimi izkušnjami in informacijami o mednarodnem sodelovanju. Navajamo jih na oblikovanje lastnega mnenja o družbenih, zgodovinskih dogodkih, pojavih in osebnostih.

4. Duševno zdravje

Na čustveno zdravje dijakov zelo vplivajo njihovi odnosi z vrstniki, kakšno vlogo zavzemajo v skupnosti, ali imajo prijatelje, ali so sposobni negovati prijateljske odnose. Učitelj materinščine lahko s primerno organizacijo in pogovori v razredni skupnosti pripomore k medsebojnemu sprejemanju dijakov, h krepitvi sodelovalne zmožnosti in dajanju medsebojne pomoči. Osnovni element duševnega zdravja je odprtost za sprejemanje drugih ljudi, različnih načinov življenja in običajev, toleranca, empatija. Vse to lahko razvijamo v okviru predmeta materinščine.

3 RAZVOJNI CILJI IN UČNE VSEBINE

3.1 Jezikovna vzgoja

3.1.1 Govorna zmožnost, tvorba in razumevanje govornih besedil

- Razvijanje jezikovnih zmožnosti, potrebnih za družabno-družbeno sodelovanje,
 - izoblikovanje govornemu položaju primernega in olikanega jezikovnega obnašanja,
 - oblikovanje in nadaljnje razvijanje neverbalne komunikacije ter zmožnosti izražanja in razumevanja,
 - z razvijanjem govorne zmožnosti in slušnega razumevanja vzgoja za samopoznavanje, samospoštovanje, za samozavestno nastopanje, za spoštovanje osebnosti in mnenja drugih.
1. Dijaki spoznajo sestavine sporočanja. Prilagajajo se dejavnikom sporočanja v različnih konkretnih govornih situacijah.
 2. Razvijajo natančni, izrazni govor, vadijo povzemanje bistva. Stremijo k raznolikosti, k pritegnitvi pozornosti sogovorcev. Prilagajajo se spremembam v pozornosti in zanimanju sogovorcev.
 3. Govorijo z razločno, razumljivo, jezikovno pravilno govorico. Pravilno gospodarijo z jakostjo glasu. Opazujejo in uporabljajo komunikacijske možnosti, ki jih nudijo premor, sprememba naglasa, hitrost govora, višina glasu in sprememba intonacije. Zanesljivo uporabljajo sredstva za izražanje vsebine besedila in namena govorca.
 4. Poznajo in zavestno uporabljajo elemente telesne govornice in mimike. Trudijo se vzpostaviti očesni stik s sogovorcem. V različnih govornih situacijah usklajeno uporabljajo poimenovanje, fizične lastnosti govora in kretnje. Poznajo kretnje za potrjevanje in izražanje dvoma, poskušajo jih zavestno uporabljati. Razumejo jih v vsakdanjih govornih položajih in v sredstvih množičnega obveščanja.
 5. Zmožni so zbirati in urejati argumente, oblikovati mnenje in stališče, le-to nadgrajevati. Privajajo se na redno samovrednotenje in samokorekcijo.
 6. Uporabljajo in vrednotijo sporočanje tehnike različnih besedilnih vrst v vsakdanji komunikaciji in v sredstvih javnega obveščanja.

Besedilne vrste

PRIPOVEDNA BESEDILA	OPISNOPRIKAZOVALNA BESEDILA	PREPRIČEVALNA BESEDILA	DRUGA BESEDILA
<ul style="list-style-type: none">• pripoved,• poročilo.	<ul style="list-style-type: none">• opis,• oznaka,• predstavitev.	<ul style="list-style-type: none">• razprava (argumentiranje, predstavitev mnenja, razlaga).	<ul style="list-style-type: none">• ustni odgovor,• (hozzászólás),*• (felszólás),*• referat,• priložnostni govor,• novica,• poročilo,• intervju,• reportaža,• oglas.

* Ni ustreznega slovenskega izraza.

3.1.2 Branje, bralno razumevanje

- Šolski stopnji primerna bralna zmožnost, bralno razumevanje, ki vključuje starostni stopnji primerno glasno in tiho branje, razumevanje besedil z različno vsebino in različnim namenom (zasebna, uradna, publicistična, znanstvena, književna), presojo, kritiko in sprejemanje vrednot, ki jih besedilo vsebuje.
1. Dijaki čim bolj izpopolnjujejo glasno in tiho branje, ki je pogoj za kar najbolj temeljito razumevanje besedil.
 2. Ločijo dobesedni in metaforični pomen, na podlagi besedila prepoznajo, razumejo in interpretirajo pomene na posredni ravni. Usvajajo in uporabljajo različne bralne strategije ter tehnike bralnega razumevanja.
 3. Bogatijo besedni zaklad v vseh plasteh jezika, stremijo k čim natančnejši poimenovalni zmožnosti na različnih izobraževalnih področjih, tako pisno kot ustno.
 4. Prepoznajo in razumejo zgradbo ter pomensko strukturo različnih besedilnih vrst. Spoznajo in uporabljajo besedilnim vrstam primerne postopke razčlenbe (kontekst, tema, vrst, ločevanje znanega in novega, prepoznavanje smiselnih povezav, vsebinskih plasti).
 5. Vadijo prepoznavanje različnih stilov in njihovih značilnosti v različnih besedilih oziroma jih uporabljajo v ustni in pisni komunikaciji.
 6. Prepoznajo in razumejo podobnosti in razlike v besedilih (na primer sklicevanja, primerjava umetnostnih in neumetnostnih besedil, primerjava dejstev in mnenj), to zmožnost uporabljajo pri ustni in pisni razčlembi.

7. Primerjajo različna mnenja, prepoznajo ter ustno in pisno razložijo in vrednotijo podobnosti in razlike.
8. Spoznajo tipične primere različnih jezikovnih slojev, prepoznajo in razložijo njihove značilnosti.

Besedilne vrste

PRIPOVEDNA BESEDILA	OPISNOPRIKAZOVALNA BESEDILA	DRUGA BESEDILA
<ul style="list-style-type: none"> • pripoved, • poročilo. 	<ul style="list-style-type: none"> • opis, • oznaka, • predstavitev, • poljudnoznanstveno besedilo, • navodilo za uporabo, • <i>razpravljajno besedilo</i>, • <i>esej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • zasebno in uradno pismo, • vabilo, • razpis, natečaj, • prošnja, • življenjepiš, • <i>zapisnik, opomnik</i>, • <i>zakon, ustanovni akt, odločba, obvestilo</i>, • novica, • poročilo, • intervju, • reportaža, • članek, • <i>kritika, komentar</i>, • oglas.

3.1.3 Tvorba pisnih besedil, pisanje, pravopis

- Spoznavanje norm pismenosti v materinščini, razvijanje zmožnosti tvorbe temeljnih, za ma-
džarsko in evropsko kulturo značilnih besedil.
 - Razvijanje kreativnega pisanja, samoizražanja in lastnega sloga.
 - Starostni stopnji primerna tehnika pisanja, čitljiva pisava, estetski videz, pravopisnim nor-
mam ustrezen pravopis.
1. Dijaki izoblikujejo čitljivo, estetsko in učinkovito pisavo.
 2. Pri tvorbi besedil jasno upovedujejo na vseh pomembnih področjih in v vseh pomembnih zvr-
steh vsakdanjega in družbenega življenja.
 3. Razvijajo in vadijo zanesljivo rabo jezikovnih in pravopisnih znanj pri tvorbi pisnih besedil.
Zavestno uporabljajo pravopisna znanja.
 4. Pripravijo se na tvorbo daljših besedil, ki zahtevajo zbiranje gradiva in samostojno delo, ter
tvorijo besedilo.

Besedilne vrste

PRIPOVEDNA BESEDILA	OPISNOPRIKAZOVALNA BESEDILA	DRUGA BESEDILA
<ul style="list-style-type: none">• pripoved,• poročilo.	<ul style="list-style-type: none">• opis,• oznaka osebe,• predstavitev,• <i>razpravljajno besedilo</i>.	<ul style="list-style-type: none">• osnutek,• koncept ustnega odgovarjanja,• zasebno in uradno pismo,• vabilo,• razpis, natečaj,• prošnja,• življenjepis,• <i>zapisnik, opomnik</i>,• obvestilo,• novica,• poročilo,• intervju,• reportaža,• <i>kritika, komentar</i>,• oglas.

3.1.4 Znanje o jeziku

- Usvajanje jezikovnega znanja, potrebnega za pravilno rabo knjižne madžarščine, raba znanja o besedilu, pomenu in slogu besedila pri tvorbi, razumevanju in razčlembi besedil;
- razumevanje jezika kot sredstva komunikacije, spoznanje, da je jezik sistem, da obvladanje jezika na ravni materinščine združuje jezikovno skupnost, posreduje znanja o svetu in običaje;
- razvijanje jezikovne kulture je temelj uspešne socializacije, pripomore k izoblikovanju samovrednotenja, razvijanju samospoštovanja in zagotavlja možnost pravičnega samoizražanja.

1. Dijaki pri obravnavi jezikovnih pojavov samostojno uporabljajo jezikovna znanja.
2. Ugotavljajo pomene, pomenske strukture, ki izhajajo iz pomena jezikovnih enot in struktur oziroma neverbalnih in drugih dejavnikov besedila. Pri tvorbi besedil uporabljajo izkušnje in usvojena znanja. Pri kritični razčlembi besedil samostojno uporabljajo temeljne pomenoslovne in pragmatične pojme.
3. Se seznanijo z rabo jezika kot družbenim pojavom (sociolingvistika), samostojno analizirajo in vrednotijo komunikacijske dogodke ter tvorbo besedil z rabo usvojenih (besediloslovnih, pomensko-pragmatičnih, stilističnih, retoričnih) znanj. Pri tvorbi različnih besedilnih vrst uporabijo usvojena znanja.
4. Samostojno rešujejo (ustno in pisno) probleme pravilne jezikovne rabe. S samostojno uporabo priročnikov pripomorejo k lastnemu upoštevanju pravopisne pravilnosti.

5. Usvajajo znanja o pomembnih mejnikih jezikovne skupnosti in jezikovnega sistema. Se seznanijo z izvorom madžarskega jezika, načini dokazovanja izvora in pripadnostjo jezikovni družini.

UČNE VSEBINE	POJMI
<p><u>1. Splošne jezikoslovne vsebine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • jezik kot znakovni sistem, • dejavniki in funkcije sporazumevanja, • nebesedna komunikacija, • komunikacija in mediji, • slojevitost jezika; <p><u>2. Jezik in družba</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • status madžarskega jezika, • spremembe v sodobnem madžarskem jeziku, • položaj madžarskega jezika v zamejstvu; <p><u>3. Pravopis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • načela madžarskega pravopisa, • temeljna pravopisna pravila: abecedni red, deljenje besed, kratki in dolgi samoglasniki, soglasniki, pisanje skupaj in narazen, pisanje občnih in lastnih imen ter tujk, kratic, števil, datuma in naslova; <p><u>4. Glasoslovje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • govorni organi, madžarski glasovi, • samoglasniki, • soglasniki, • srečanja različnih glasov; <p><u>5. Besedoslovje</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • besedne vrste, • deli besed, • besedišče, • načini bogatenja besedišča, • frazemi; 	<p>Znak, znakovni sistem, jezikovni znak, fonem, morfem, leksem, metajezik, tipi jezikov, jezikovne družine, sporočanje, funkcije sporočanja, verbalna in neverbalna komunikacija, pisani in govorjeni jezik, jezikovne zvrsti, pokrajinske in socialne zvrsti jezika, norma, normativna jezikovna raba, knjižni jezik, pogovorni jezik;</p> <p>narodni jezik, materni jezik, tuji jezik, jezik okolja, večinski jezik, manjšinski jezik, dvojezičnost, <i>mešanje jezikov</i>, <i>jezikovna smrt</i>, <i>sociolingvistika</i>;</p> <p>izgovorjava, besedna analiza, tradicija, poenostavljanje, abecedni red, zlog, zlogovanje, velika in mala začetnica, pravilo mozgósabály;</p> <p>glas, črka, samoglasnik, soglasnik, samoglasniški red (hangrend), prilagajanje, prilikovanje, zlitje, daljšanje, krajšanje, izpad, blagoglasje, neblagoglasje;</p> <p>glagol, samostalnik, pridevnik, števniki, zaimki, deležja: samostalniško, pridevniško, prislovniško; prislovi, členek, naslonka (postpozicija), glagolska predpona, veznik, pomožni glagol, medmet, vprašalnica, trdilnica; besede z dvema ali tremi besednimi vrstami; morfem, besedna podstava, pripona, člen, končnica, obrazila; besedišče, besedni zaklad, izvorno besedišče, avtohtone besede, sposojenke, tujke; izpeljevanje, zlaganje, mešane tvorbe; frazem, reklo, krilatica, pregovor;</p>

6. Pomenoslovje

- pomen in spremembe pomena,
- odnos med glasovno podobo in pomenom;

7. Poved

- vrste povedi,
- sintagme,
- stavčni členi,
- večstavčna poved,
- odnos med naglasom, premori, kadenco in besednim redom v stavku oziroma pravopisna vprašanja;

8. Besediloslovje

- pojem besedila,
- zgradba besedila,
- kohezija,
- povezanost naslova in besedila,
- besedilne vrste, kakovost besedila, tipi besedil (enogovorno, dvogovorno, opisno, pripovedno, utemeljevalno);

9. Slog

- slog, slogovna vrednost,
- slogovna slojevitost in značilnosti;

10. Besedilne vrste

- uradovalne govorne in pisne besedilne vrste,
- govorno in pisno zasebno in javno sporazumevanje (dialoško in monološko);

11. Zgodovina jezika

- izvor madžarskega jezika, jezikovno sorodstvo,
- obdobja razvoja madžarskega jezika, jezikovni spomeniki;

12. Knjige, knjižnice in računalnik

- raba pomembnejših enojezičnih slovarjev (tudi elektronskih),
- knjižnični katalogi, računalniške podatkovne baze in internet pri pridobivanju informacij, obdelavi tem, etične norme in oblikovne zahteve uporabe virov;

enopomenke, večpomenke, homonimi, sopomenke, protipomenke; onomatopske besede;

enostavčna, večstavčna poved, modalnost, trdilne, nikalne in pripovedne povedi, sintagme: soledne, priredne in podredne; osebek, povedek, predmet, prislovno določilo, prilastek; podredno in priredno zložene povedi; naglas, kadenca, besedni red;

besedilo, kohezija, mikro- in makrostruktura, koherentno besedilo, odstavek, tezni stavek, tema, rema; zasebna in javna besedila, prepričevalna besedila, šolska besedila, pisano besedilo, govorjeno besedilo;

slog, slogovna vrednost, družabni slog, znanstveni slog, publicistični slog, uradni, javni slog, literarni slog;

glej predpisane besedilne vrste; retorika;

zgodovina jezika, jezikovno sorodstvo, pradamovina, prajezik, obdobja madžarskega jezika: predmadžarski, pramadžarski, staromadžarski, srednjemadžarski, novomadžarski jezik; jezikovna sprememba, jezikovni spomenik;

slovarsko geslo, razlagalni slovar madžarskega jezika, pravila madžarskega pravopisa, pravopisni slovarji, slovar sopomenk, slovar tujk, elektronski slovarji, katalog, baza podatkov, vir, navajanje.

3.1.5 Razvijanje sposobnosti učenja

- Skupinske in individualne tehnike pridobivanja in obdelave podatkov, potrebnih za splošno razgledanost, spoznavanje teh tehnik, utrjevanje njihove uporabe.
1. Dijaki vadijo besedni in nebesedni način zbiranja informacij, njihovo urejanje in uporabo. Usvajajo knjižnična znanja.
 2. S starostni stopnji primerno samostojnostjo smotrno uporabljajo različne vire informacij.
 3. Spoznajo in uporabljajo nekatere norme uporabe informacij (na primer *navajanje in označevanje virov, oblikovna in etična pravila citiranja, priprava zapiskov*).
 4. Samostojno pripravijo osnutek dane naloge, teme, na podlagi osnutka tvorijo različna besedila.
 5. Vadijo sočasno rabo in razumevanje verbalnih in neverbalnih informacij (*interpretacija ilustracij, skic, tipografije in grafov skladno z besedilom, vizualno urejanje besedil*).
 6. Vadijo in samostojno uporabljajo postopke strnjevanje, resumiranje (na primer *povzemanje bistva, sledenje kronologiji, urejanje podatkov, razlikovanje stališč*).
 7. Vadijo samostojno zapisovanje (na primer *povzemanje ključnih besed, členitev*).
 8. Pripravijo se na prepoznavanje, vrednotenje in kritiko vrednosti ter pomena informacij.

3.2 Književna vzgoja

3.2.1 Razvojni cilji

3.2.1.1 Odnos med bralcem in književnostjo

- Razumevanje književnosti kot modela stvarnosti in ustvarjenega sveta, posebnega komunikacijskega procesa.
 - Pogled na književna dela v širšem kontekstu (na primer primerjava različic določene teme v različnih vejah umetnosti).
 - Razvijanje samopodobe, samospoštovanja, spoštovanja osebnosti in mnenj drugih.
 - Potreba po biti razgledan, dojemljiv bralec.
 - Citiranje misli pisateljev in pesnikov.
1. Dijaki starostni stopnji primerno dojemajo, kakšna doživetja, čustva in pomene sporoča književnost posamezniku in družbi.
 2. Usvajajo znanja o pomembnih avtorjih in delih iz madžarske in svetovne književnosti.
 3. Raziščejo, kakšen vpliv in sporočilnost so imela nekatera dela v času svojega nastanka, katere so stične točke med njimi in sodobnimi deli, kako jih sprejema sodobni svet.
 4. Spoznajo in predstavijo povezavo med književnostjo in sorodnimi vejami umetnosti na podlagi nekaj primerov.
 5. Iščejo povezavo med učnimi vsebinami in lastnimi življenjskimi problemi.
 6. Pri dijakih se izoblikuje potreba po tem, da postanejo razgledani in dojemljivi bralci.
 7. Pisno in ustno citirajo književna dela/odlomke, namenu in širšemu besedilnemu kontekstu primerno uporabljajo citate.

3.2.1.2 Usvajanje literarne razgledanosti

- Dojemanje stalnosti in spremenljivosti v književnosti.
 - Poznavanje temeljnih literarnih slogov, zgodovine madžarske in svetovne književnosti, nekaterih stičnih točk madžarske in svetovne književnosti.
 - Predstavitev nekaj pesniških in pisateljskih portretov.
 - Sposobnost za dojemanje vsebine, moralnih vrednot in estetskih elementov književnih del ter za pisno in ustno ubeseditev le-teh z uporabo usvojenih pojmov.
 - Spoznavanje naravnih in družbenih značilnosti matične domovine, sprotna obveščenost o madžarskem kulturnem življenju.
1. Dijaki spoznajo bistvene značilnosti literarnozgodovinskih obdobj in literarnih slogov, jih ustno in pisno predstavijo z uporabo usvojenih pojmov.
 2. Dela razvrščajo po literarnozgodovinskih obdobjih in v avtorjevem opusu.
 3. V epskih, lirskih in dramskih delih z uporabo različnih razčlembnih postopkov ugotavljajo pomensko plast, moralne vrednote in estetske prvine književnega dela.

Dijaki v epskih delih:

- prepoznajo časovno in dogajalno zgradbo,
- razlikujejo avtorja, pripovedovalca in književne osebe,
- prepoznajo perspektive,
- ugotovijo govorno perspektivo, interpretirajo njeno funkcijo v danem delu,
- prepoznajo vlogo nakazovanja in odlašanja,
- interpretirajo vlogo opisov,
- prepoznajo načine oznake oseb, spoznajo značilne tipe junakov,
- spoznajo, dojamejo, analizirajo, interpretirajo, vrednotijo značilne vedenjske vzorce, življenjske in konfliktno situacije, osebnostne dileme,
- prepoznajo, dojamejo in vrednotijo socialne vsebine človeških odnosov,
- opazujejo spremembe v svetovnem nazoru, prisotnost družbene kritike, filozofske vplive,
- opazujejo in interpretirajo preoblikovanje vrednot, procese iskanja in izgube vrednot, upovedujejo razlike med posameznimi obdobji.

Dijaki pri obravnavi lirskih del:

- razlikujejo fizično podobo pesnika od lirskega subjekta,
- predstavijo govorni položaj pesmi, odnos med lirskim subjektom in bralcem,
- identificirajo nekaj tipičnih elementov lirске kompozicije, na primer: govorni položaj, časovno zgradbo, logično strukturo,
- določijo razpoloženje, temo, zvrst in tip pesmi,
- prepoznajo značaj in vpliv ritma ter rime,
- prepoznajo in interpretirajo metafore ter ostala pesniška sredstva,
- opazujejo in primerjajo dela iz različnih obdobj po temi, poetičnih ter izraznih sredstvih.

Dijaki pri obravnavi dramskih del:

- določijo vrst in njene značilnosti,
 - pojasnijo pojem tragedije in komedije, tragičnega in komičnega,
 - pripravijo oznako tragičnega junaka in osebe komedij,
 - spoznajo časovno, prostorsko in dogajalno strukturo,
 - predstavijo dramski konflikt, odnos akcije in dikcije,
 - opazujejo nazorne in filozofske vplive,
 - spoznavaajo odnos med dramo in gledališčem.
4. Dijaki starostni stopnji primerno z uporabo literarnozgodovinskih in literarnoteoretičnih znanj ustno ter pisno analizirajo, interpretirajo in primerjajo literarna dela (predstavitev vsebine, oznaka, kreativno pisanje, literarni spis, razlagalni in interpretativni šolski eseji).
 5. Dijaki na strokovnih ekskurzijah, z ogledi gledaliških predstav in s spoznavanjem sodobne madžarske književnosti ter kulturnega življenja poglobljajo literarno in splošno razgledanost.

3.2.1.3 Razvijanje zmožnosti presojanja in moralne ter estetske občutljivosti in zavestnosti

- Razvijanje samopoznavanja in samokritike s spoznavanjem književnih del. Obravnava književnih del z možnostjo izražanja mnenja razvija sposobnost empatije, čuta za pravičnost, pomaga razumeti moralne in čustvene konflikte, vzbuja pozitivna čustva, razvija estetski čut.
 - Uporaba različnih virov informacij in strategij raziskovanja, etična raba virov.
1. Dijaki spoznajo, da jim lahko izkušnje, pridobljene pri obravnavi književnih del, pomagajo pri razumevanju samih sebe, pri presojanju in sprejemanju mnenja drugih.
 2. Prepoznajo in identificirajo vloge, družbene norme, vedenjske vzorce in vrednote v literarnih delih.
 3. Pogovarjajo se o različnih in nasprotnih resnicah, o različnih vedenjskih odgovorih na ista vprašanja.
 4. Opazujejo značilne tendence in vedenjske vzorce, z namenom presojanja problemov bližnje preteklosti in sedanosti, ter se o njih pogovarjajo.
 5. Opredelijo se do književnih oseb in vrednot.
 6. Z lastnimi argumenti povzemajo, utemeljujejo ali negirajo misli, citate iz različnih literarnih del.
 7. Razčlenijo povezavo med vrednostjo in izraznim načinom.
 8. Uporabljajo osnovne vire za iskanje informacij (tiskani in on-line katalogi), in sicer na etičen način (navedejo vir).
 9. Učinkovito načrtujejo raziskovalne strategije, po potrebi jih prilagajajo.

3.2.2 Učne vsebine

Število ur je informativno.

HO = domače branje

1. letnik

OBVEZNE VSEBINE	POJMI, POVEZAVE	IZBIRNE VSEBINE	PREDLAGANE DEJAVNOSTI	MEDPREDMETNOST
Literarnoteoretična znanja in uvod v pouk književnosti				
<ul style="list-style-type: none">literarnoteoretična znanja na podlagi del iz madžarske in svetovne književnosti (6 ur).	<ul style="list-style-type: none">umetnost, razlika med stvarnostjo in fikcijo, književnost, leposlovje, avtor-delo-sprejemnik-pomen, zvrst, vrsta, lirika, epika, dramatika, pripovedovalec, lirski jaz, analiza, interpretacija, <i>erkontekstualnost</i>.	<ul style="list-style-type: none">Örkény István: <i>Ballada a költészet hatalmáról</i>,Bodor Ádám: <i>Kikötő, este</i>,Takács Zsuzsa: <i>Jancsi és Juliska</i>,Weöres Sándor: <i>A vers születése</i>,József Attila: <i>Reménytelenül</i>,Elmegyek, <i>elmegyek (népdal)</i>,Baudelaire: <i>Albatrosz</i>,Kosztolányi Dezső: <i>Levél a könyvről</i>.	<ul style="list-style-type: none">aktiviranje izkušenj in znanj, usvajanje novih znanj, pogovor, interpretacija lirskega in epskega dela, branje, vedeževanje (predvidevanje), primerjanje, kreativno pisanje.	<ul style="list-style-type: none">Marc Chagall: <i>Cirkusz</i>,Pablo Picasso: <i>Akrobatacsalád</i>,Ghirlandaio: <i>Az öregember és a kisfiú</i>,Grimm: <i>Jancsi és Juliska</i>.

OBVEZNE VSEBINE	POJMI, POVEZAVE	IZBIRNE VSEBINE	PREDLAGANE DEJAVNOSTI	MEDPREDMETNOST
Mit – mitologija				
<ul style="list-style-type: none"> evropski mitski krogi, stara madžarska verovanja (4 ure). 	<ul style="list-style-type: none"> mit, mitologija, mitični nazor, kult, po meri človeka, svet bogov, šamanizem, svetovno drevo. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Kalevala (odlomki)</i>, <i>Istenek születése</i>, <i>Prométheusz</i>, <i>Apollón és Daphne</i>, <i>Dionüszosz és Ampelosz</i>, <i>Álmos, az első vezér</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> aktiviranje znanja, sodelovalno učenje, raziskovalno delo v parih ali skupinah, samostojna obravnava učbeniškega besedila, samostojno in skupno branje, uporaba usvojenih znanj, priprava ilustracij. 	<ul style="list-style-type: none"> Hoppál Miklós: Sámánok (slikovni material), Arthur Cotterell: Képes mitológiai, Trencsényi-Waldaphel Imre: Görög regék.
Antična književnost				
<ul style="list-style-type: none"> zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje grške in rimske književnosti; Homérosz: Iliász (I., 1–7, XXIV., 480–595), Homérosz: Odüsszeia (I., 1–21, XXI., 63–100, 404–434), 	<ul style="list-style-type: none"> stari vek, antikviteta, homo mensura, ep, epska sredstva, junaški ideal, trojanske legende, 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Vergiliusz: Aeneis (odlomek)</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> aktiviranje znanja, sodelovalno učenje, raziskovanje, usvajanje znanj z uporabo virov v parih ali skupinsko, priprava opisa zgodbe in sheme karakterjev, skupno branje in obravnava odlomkov, priprava časopisa (reportaža, intervju) v paru 	<ul style="list-style-type: none"> Az antik világ, Corvina Kiadó, 1989, http://www.google.com (slike grških vaz),

- Sapphó: Aprodithéhoz,

- Szophoklész: Antigoné (HO),*

- Horatius: Licinius Murenához (9 ur).

- lirska subjektivnost, himna, spremembe časovne perspektive,

- grška drama in gledališče, Dionizov kult, tebanski miti, *hibris*, dramska kompozicija, akcija, dikcija, monolog, dialog, tragedija, tragični junak, katarza,

- oda, zlata sredina, retorična zgradba, argumentacija, topos ladje.

- *Anakreón: Gyűlölem ..., Bardal,*

- *Szophoklész: Didipusz király,*

- *Catullus: Gyűlölk és szeretek,*
- *Vergilius: IX. ecloga.*

ali skupinsko o trojanski vojni ali dogodkih z Odisejeve poti,

- raziskovanje značilnosti himne (govorni položaj, tema, zgradba, jezikovni register) z učiteljevo pomočjo,

- zbiranje bralnih in gledaliških izkušenj, samostojno branje dramskega besedila, samostojno bogatenje znanja z učbenikom, raziskovanje sistema razmerij v dramskih besedilih, oznaka, vrednotenje različnih likov in resnic, razprava, tvorba besedila, dramska igra,

- samostojno branje, skupna interpretacija, oblikovanje mnenja, interpretacija pesmi, razprava o likih.

- epidavrsko gledališče,

- Alkaios: A hajó
- Ekloge Miklósa Radnótija.

Biblija

• Jónás proféta, • 23. zsoltár, • A tékozló fiú (5 ur).	• Biblija, Stara zaveza, Nova zaveza, prevodi Biblije, biblijske zgodbe, raj, profet, psalm, evangelij, prilika.	• <i>teremtéstörténet, Jézus születése, Káin és Ábel, József története, A passiótörténet, A szeretetről,</i> • <i>T. Mann: József és testvérei</i>	• raziskovanje in zbiranje, samostojno bogatenje znanja z učbenikom, samostojno in skupno branje biblijskih zgodb, ugotavljanje človeških situacij ob branju, priprava portfolija, kreativno pisanje.	• Hieronymus Bosch: Paradiž, • Michelangelo Buonarroti: Izgon iz raja, • druga dela iz zbirke dijakov.

Srednjeveška književnost

• zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje srednjeveške književnosti,	• srednji vek, srednjeveški pogled na svet, cerkveno pismenstvo in posvetna književnost, književne vrste, kodeks, romanski in gotski slog, <i>gregorijan,</i>	• <i>Assisi Szent Ferenc: Naphimnusz,</i> • <i>Walter von der Vogelweide: Ó jaj, hogy eltűnt minden,</i> • <i>Carmina Burana (odlomki),</i> • <i>Villon: Jó tanítás balladája a rossz életűeknek,</i>	• sodelovalno učenje po navodilih učitelja, predstavitev naučenega,	• odlomki iz Zeffirellijevega filma Brat Sonce Sestra Luna, • odlomek iz filma Ime rože, • slike Hieronymusa Boscha, • Carl Orff: Carmina Burana, • gregorijanske pesmi, • Villon – plošča skupine Kaláka, • ilustracije Salvadora Dalija k Božanski komediji,
• Dante: Isteni színháték (I., 1–60, III., 1–18, V. ének: 73–142),	• enciklopedija, onstransko potovanje, alegorično izražanje, številiska mistika,		• bogatenje znanj, domača obravnava učbeniškega besedila po danih navodilih, uporaba naučenega pri obravnavi odlomkov,	

<ul style="list-style-type: none"> • Halotti beszéd és könyörgés, • Ómagyar Mária-síralom (6 ur). 	<ul style="list-style-type: none"> • jezikovni spomenik, značilnosti besedilnega spomenika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Margit-legenda. 	<ul style="list-style-type: none"> • raziskovanje in zbiranje, priprava miselnega vzorca, • razčlemba po danih navodilih. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kosztolányi Dezső: Halotti beszéd, • Márai Sándor: Halotti beszéd.
---	--	---	---	---

Književnost renesanse

<ul style="list-style-type: none"> • zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje renesančne književnosti; • Petrarca: 162. sonett, • Boccaccio: Dekameron (Deveta novela petega dneva), • Shakespeare: Romeo és Júlia (HO); 	<ul style="list-style-type: none"> • renesansa, humanizem, reformacija, naravnost, harmonija; • canzoniere, sonet; • novela, zložen pripovedni položaj, renesančne vrednote, • renesančno angleško gledališče, konfliktna drama, renesančne značilnosti, variacije na temo ljubezni; 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cervantes: Don Quijote;</i> • <i>Shakespeare: Hamlet;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • aktiviranje znanja, obravnava učbeniškega besedila v parih, priprava ključnih točk, predstavitev, skupno branje in interpretacija, iskanje renesančnih značilnosti, uporaba pri interpretaciji del, • aktiviranje znanja, zbiranje, samostojno branje, bogatenje znanja z obravnavo učbeniškega besedila, raziskovanje in interpretacija sistema odnosov v dramskem besedilu, vrednotenje perspektiv, oblikovanje mnenja, argumetiranje, razprava, tvorba besedila, dramska igra, predstavitev 	<ul style="list-style-type: none"> • Sandro Botticelli: Venerino rojstvo, • Jan Van Eyk: Portret zakoncev Arnolfini, • Dan Brown: A Da Vinci-kód, • odlomki iz Zeffirellijevega filma Romeo in Julija ter iz filma Zaljubljeni Shakespeare;
---	--	---	---	---

<p>Humanizem in reformacija na Madžarskem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Janus Pannonius: <i>Búcsú Váradtól, Pannónia dicsérete,</i> • Balassi Bálint: <i>Hogy Júliára talála...</i> (14 ur). 	<p>dvorska, plemiška renesansa, narodna kultura:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elegija, epigram, <i>latinska pismenost, poslovilna pesem,</i> humanistične vrednote, refren, pesniška zavest, • samorefektivni lirski subjekt, ljubezenska lirika. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról,</i> • <i>Balassi Bálint: Egy katonaének, Adj már csendességet.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • skupno branje, analiza pesmi, interpretacija, iskanje renesančnih značilnosti, • skupno branje, analiza pesmi, interpretacija, iskanje renesančnih značilnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • digitalna gradiva z www.sulinet.hu.
---	---	---	--	---

Baročna književnost

<ul style="list-style-type: none"> • zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje baročne književnosti, madžarska književnost obdobja, • Zrínyi Miklós: <i>Szigeti veszedelem</i> (I., 7–24, II., 78–86, XV., 96–108) (3 ure). 	<ul style="list-style-type: none"> • barok, rokoko, protireformacija, jezuiti, značilne književne vrste, • baročni ep, heroizem, <i>Kristusov vojak,</i> moralna zmaga. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>odlomki iz teoloških razprav in pridig Pétra Pázmánya,</i> • <i>Mikes Kelemen: Törökország levelek (108. levél).</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • bogatenje razgledanosti s samostojno domačo obravnavo učbeniškega besedila, pogovor pri pouku, • individualno in frontalno delo ter delo v parih, priprava sheme zgodbe, branje po odlomkih, analiza in interpretacija besedila. 	<ul style="list-style-type: none"> • digitalna gradiva z www.sulinet.hu.
---	---	--	---	---

Francoska klasicistična drama

• Molière: Tartuffe (H0) (3 ure).	• francoska klasicistična drama in gledališče, komedija, komično, konflikt vrednot, <i>rezoner</i>.		• samostojno branje dramskega besedila, bogatenje znanja s samostojnim domačim branjem učbeniškega besedila, raziskovanje odnosov v dramskem besedilu, analiza in vrednotenje različnih likov in perspektiv, oblikovanje mnenja, tvorba besedila, dramska igra, priprava načrta mask.	

2. letnik

OBEVNE VSEBINE	POJMI, POVEZAVE	IZBIRNE VSEBINE	PREDLAGANE DEJAVNOSTI	MEDPREDMETNOST
Književnost razsvetljenstva				
<ul style="list-style-type: none"> • zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje književnosti razsvetljenstva, • J. W. Goethe: Faust (odlomki), • zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje književnosti madžarskega razsvetljenstva, • Kazinczy Ferenc: Jót s jól, • Csokonai Vitéz Mihály: Az estve, A Reményhez; 	<ul style="list-style-type: none"> • razsvetljenstvo, racionalizem, empirizem, klasicizem, sentimentalizem, enciklopedija, • nemška klasika, viharništvo, dramska pesnitev, faustovski človek, pogodba z vragom, • značilnosti madžarskega razsvetljenstva, literarno življenje, programi, manifest, • jezikovna prenova, ortolog, neolog, • portret, refleksivna oda, piktura, sentenca, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rousseau: Értekezés az emberek közötti egyenlőlenségről és alapjairól,</i> • <i>Voltaire: Candide,</i> • <i>Goethe: Az ifjú Werther szenvedései, Vándor éji dala,</i> • <i>Schiller: Az örömhöz,</i> • <i>Bessenyei György: Magyarország (odlomek),</i> • <i>Batsányi János: A franciaországi változásokra,</i> • <i>Kazinczy Ferenc: Tövisék és virágok,</i> • <i>Kármán József: Fanni hagyományai (odlomek),</i> • <i>Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • bogatenje znanja, skupinsko delo: samostojno branje učbeniškega besedila, pogovor o prebranam, priprava skice, razčiščevanje vprašanj z učiteljem, branje, interpretacija prebranega, razprava, skupinsko branje, • bogatenje razgledanosti s sodelovalnim učenjem, obravnava učbeniškega besedila, predstavitev naučenega, • usvajanje znanja v paru, skupna obravnava prebranega; • individualno delo: priprava pesniškega portreta, 	<ul style="list-style-type: none"> • pomembnejši slikarji, skladatelji in drugi ustvarjalci (arhitektura) tega obdobja, • odlomek iz filma Mephisto režiserja Istvána Szabója, • Beethoven: IX. simfónia, IV. tétel (Örömóda), • Kosztolányi Dezső: Kazinczy;

<ul style="list-style-type: none"> Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz I., A közelítő tél (15 ur). 	<ul style="list-style-type: none"> kompleksna liriska zvrst, bivanjska pesem; portret, skupnostna oda, govorna situacija, pesem soočanja časa in vrednot, elegija, topos letni čas. 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz II.</i> 	<p>interpretacija besedila v parih po danih navodilih, skupni pogovor;</p> <ul style="list-style-type: none"> individualno delo: priprava pesniškega portreta z obravnavo učbeniškega besedila, interpretacija besedila v parih po danih navodilih, interpretacija s pomočjo učitelja v skupinah. 	<ul style="list-style-type: none"> Zrínyi: Szigeti veszedelem, simboli: možni pomeni toposa venca.
---	---	--	--	--

Književnost romantike

<ul style="list-style-type: none"> zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje književnosti romantike, Byron: Childe Harold zarándoklása (odlomek), Heine: A dal szárnyára veszek, 	<ul style="list-style-type: none"> romantika, značilnosti, narodne romantike, byronski junak, svetobolje, lirska pesem, moč pesništva, 	<ul style="list-style-type: none"> <i>P. B. Shelley: Óda a nyugati szélhez,</i> <i>J. Keats: Óda egy görög vázához,</i> <i>Prešernove pesmi;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> aktiviranje znanja, obravnava učbeniškega besedila v parih, priprava ključnih točk, skupni pogovor, določanje značilnosti byronskega junaka, 	<ul style="list-style-type: none"> digitalna gradiva z www.sulinet.hu, Sztevanovity Zorán: Romantika, odlomki iz del Chopina in Liszta, predstavniki romantičnega slikarstva,
---	---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • A. S. Puskin: Anyegin (HO); • zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje književnosti madžarske romantike, • Katona József: Bánk bán (odlomki); • Kölcsey Ferenc: Himnusz, • Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde (odlomki), Szózat; 	<ul style="list-style-type: none"> • roman v verzih, ironija, zavestna fragmentiranost, odvečni človek; • obdobje reform, romantika, ljudskost, literarno življenje, • narodna drama, večplastni konflikt, sistem likov; • portret, klasicizem, narodna romantika, narodna himna, motiv greha in kesanja, • portret, ljudskost in romantika, dramska pesnitev, alegorični liki, arheotipi, filozofska 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kölcsey Ferenc: Huszt, Parainesis Kölcsey Kálmánhoz (odlomek),</i> • <i>Vörösmarty Mihály: A merengőhöz, Ábránd, A Guttenberg-albumba, Gondolatok a</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • samostojno branje romana, in obravnava učbeniškega besedila, oznaka in primerjava oseb, vrednotenje likov, oblikovanje mnenja, argumantiranje, priprava portfolija; • aktiviranje znanja, skupinska obravnava učbeniškega besedila, pogovor o temeljnih vprašanjih dela, • analiza drame, interpretacija z branjem po delih, oznaka oseb, odkrivanje njihovih motivov, razprava a možnih interpretacijah tragičnega; • individualno delo: priprava pesniškega portreta, aktiviranje znanja, interpretacija pesmi s skupinskim delom, skupna razprava, • priprava pesniškega portreta v parih, predstavitev, branje, skupna analiza in interpretacija odlomkov, 	<ul style="list-style-type: none"> • odlomki iz filma bratov Fiennes; • Benczúr Gyula: Vajk megkeresztelése, • odlomek iz opere Hunyadi László skladatelja Ferenc Erkel, • Erkel: Bánk bán; • Egressy Béni: Szózat;
--	--	---	--	--

- Petőfi Sándor: Szabadság, szerelem...,
- A XIX. század költői,
- Nemzeti dal,
- A puszta, télen,
- Szeptember végén,
- Az apostol (HO);

- Arany János: Toldi estéje (HO), Ágnes asszony, Epilógus;

vprašanja o obstoju, skupnostna oda, retorična zgradba, soočanje različnih časov, patetika;

- portret, romantika in ljudskost, ars poetica, revolucionarno vizionarsko pesništvo, retorična zgradba, utopistični program, krajinska lirika, perspektiva, zakonska lirika, epska pesnitev, apostol, zgodovinski nazor glavnega junaka, notranji monolog, romantični jezik;

- portret, ljudska in narodna književnost, epska pesnitev, konflikt vrednot, enoglasna in večglasna balada, psihološka in zgodovinska

könyvtárban, Előszó, A vén cigány;

- *Petőfi Sándor: A borozó, Megy a juhász szamáron..., Fa leszek, ha..., A természet vadvirága, Pató Pál úr, Befordultam a konyhára, Egy estém otthon, Az Alföld, Sors, nyiss nekem tért..., Egy gondolat bánt engemet..., Minek nevezzetek?, Beszél a fákkal a bús őszi szél;*

- *Arany János: Letésem a lantot, Az örök zsidó, Szondi két apródja, Mindvégig;*

- skupna interpretacija, primerjava s pesmijo Himnusz;

- aktiviranje znanja, na podlagi učbeniškega besedila priprava avtorskega portreta v parih, predstavitev, analiza in interpretacija pesmi v parih ali skupinah s pomočjo danih navodil, predhodno branje, priprava portfolija: vrst, zgradba, govorna situacija, perspektiva pripovedovalca, spremenjen zgodovinski nazor, predstavitev, argumentiranje, razprava;

- aktiviranje znanja, na podlagi učbeniškega besedila priprava avtorskega portreta, predstavitev, skupni pogovor o doma prebranem,

- Lotz Károly: Pusztai táj;

<ul style="list-style-type: none"> • Jókai Mór: Az aranyember (odlomki) (35 ur). 	<p>balada, okvirna zgradba, zločin in kazen, epilog, bivanjska pesem, topos poti, samoironija;</p> <ul style="list-style-type: none"> • portret, romantični roman, razvijajoči se junak, romantične in realistične prvine. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Jókai Mór: Fekete gyémántok, A kőszívű ember fiai.</i> 	<p>skupna interpretacija ob danih izhodiščih, oblikovanje mnenja, razprava, argumentiranje, tvorba besedila, skupna interpretacija, balada, dramska igra;</p> <ul style="list-style-type: none"> • individualno delo: priprava pisateljevega portreta, predstavitev, domače branje odlomkov, skupna interpretacija dela: prostorski in časovni odnosi, zgodba, liki in njihovi motivi, raziskovanje romantičnih in realističnih značilnosti, tvorba besedila. 	<ul style="list-style-type: none"> • odlomki iz filmske adaptacije Zoltána Várkonyija.
---	---	---	--	---

3. letnik

OBVEZNE VSEBINE	POJMI, POVEZAVE	IZBIRNE VSEBINE	PREDLAGANE DEJAVNOSTI	MEDPREDMETNOST
<ul style="list-style-type: none"> • Madách Imre: Az ember tragédiája (H0) (4 ure). 	<ul style="list-style-type: none"> • dramska pesnitev, temeljna vprašanja, biblični prizori, zgodovinski prizori, idejni svet prizorov, glavni junaki. 		<ul style="list-style-type: none"> • domače branje po navodilih, aktiviranje tematskih in drugih znanj, razčlemba besedila s skupinskim delom, interpretacija, priprava povzemne skice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Goethe: Faust, • Vörösmarty: Csongor és Tünde.
Književnost s konca 20. stoletja				
<ul style="list-style-type: none"> • zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje književnosti tega obdobja; • Stendhal: Vörös és fekete (odlomki) <i>ali</i> • Honoré de Balzac: Goriot apó (odlomki); • Gogol: A köpönyeg, • Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (odlomki), 	<ul style="list-style-type: none"> • odnos med romantiko in realizmom, realizem, naturalizem, značilnosti francoskega in ruskega realizma; • vrste romanov (karieristični, psihološki), preobrazba, kompozicijski pomen dogajalnega prostora, čas, pripovedovalec; • uradnik (činovnik), grotesknost, tragikomično, elementi fantastike, preplet, ton, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Flaubert: Bovaryné,</i> • <i>Zola: Patkányfogó;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • aktiviranje in bogatenje znanja z obravnavo učbeniškega besedila v parih, skupni povzetek; • domače branje odlomkov, aktiviranje znanja in bralskih izkušenj, analiza romana v parih po navodilih, predstavitev; • domače branje, analiza in interpretacija po navodilih, skupna razprava, vrednotenje, 	<ul style="list-style-type: none"> • Courbet: Kötörök.

<ul style="list-style-type: none"> • Csehov: <i>Sirály ali</i> • Henrik Ibsen: <i>Babaszoba (HO)</i>; <ul style="list-style-type: none"> • Mikszáth Kálmán: <i>Az a fekete folt (16 ur)</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • idejni, polifonični roman, • idejni roman, polifonični roman, junakova zavest, <ul style="list-style-type: none"> • drama brez dramske zgradbe, navidezni svet, simbol galeba, analitična drama; <ul style="list-style-type: none"> • portret, značilnosti pisateljevih novel, kmečki junak, govorni položaj in časovne ravni. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Csehov: A csinovnyik halála,</i> • <i>Tolsztoj: Ivan Iljics halála, Háború és béke, Anna Karenina;</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mikszáth Kálmán: Bede Anna tartozása, Beszterce ostroma.</i> 	<p>argumentiranje, kreativno pisanje, analiza romana po danih navodilih v skupinah ali parih, predstavitev,</p> <ul style="list-style-type: none"> • samostojno branje, aktiviranje znanja, raziskovanje časovne, prostorske in vsebinske zgradbe, odkrivanje motivacij junakov, vrednotenje likov in resnic, oblikovanje lastnega stališča, interpretacija simbola; <ul style="list-style-type: none"> • domače branje, aktiviranje znanja in bralskih izkušenj, interpretacija dela, oblikovanje mnenja, argumentiranje. 	
--	---	---	--	--

Književnost klasične moderne

<ul style="list-style-type: none"> • Pogled na svet in človeka, ustvarjalci, umetnostne smeri; 	<ul style="list-style-type: none"> • moderna, simbolizem, impresionizem, larpurlartizem, secesija, dekadenca; 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Verlaine: Őszi chanson,</i> • <i>Rimbaud: A részeg hajó,</i> • <i>Mallarme: Tengeri szél,</i> • <i>Rilke: A párdúc,</i> • <i>Whitman: Hallom Amerika dalát.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • bogatenje znanja, samostojno učenje, obravnava učbeniškega besedila, razprava v parih ali skupinah, predstavitev; 	<ul style="list-style-type: none"> • dela impresionističnih slikarjev.
---	--	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> Baudelaire: Kapcsolatok (3 ure). 	<ul style="list-style-type: none"> programska pesem, simbolizem, sinestezija, toposi. 		<ul style="list-style-type: none"> analiza pesmi, nove izrazne lirske možnosti, prepoznavanje le-teh ob pomoči učitelja. 	
--	--	--	---	--

Portreti iz prve generacije revije Nyugat

<ul style="list-style-type: none"> zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje madžarske moderne; Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én ..., A Hortobágy poétája, Héja-nász az avaron, Őrizem a szemed, A Sion-hegy alatt, Nekünk Mohács kell; Babits Mihály: Ősz és tavasz között, Jónás könyve, 	<ul style="list-style-type: none"> ulturnozgodovinski pregled, Nyugat; portret, simbolistično-secesionistična perspektiva, pesniška ars poetica, vizionarska krajinska pesem, pesmi Lédi, pesmi Csinszki, pesmi smrti, domovinske pesmi; portet, filozofska pesem, motiv letnega časa, intertekstualnost, refleksija, biblična tradicija, parafraza, epska pesem, poslanstvo, morala, samoizpoved, samoironija, besedni humor, arhaičnost, 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Juhász Gyula: Milyen volt ..., Anna örök,</i> <i>Tóth Árpád: Körúti hajnal, Esti sugárkoszorú;</i> <i>Ady Endre: Új vizeken járok, A Halál rokona, Elbocsátó szép üzenet, Magyar jakobinus dala, Az eltévedt lovas;</i> <i>Babits Mihály: Esti kérdés, Fortissimo, Húsvét előtt, Jónás imája,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zbiranje, aktiviranje in bogatenje znanja z obravnavo učbeniškega besedila v parih, skupna razprava; zbiranje in urejanje znanja, priprava portreta na podlagi učbeniškega besedila, predstavitev, branje, analiza in interpretacija pesmi po navodilih individualno, v parih in frontalno; aktiviranje znanja, priprava portreta s sodelovalnim učenjem na podlagi učbeniškega besedila, predstavitev, 	<ul style="list-style-type: none"> dijaki zberejo internetno gradivo: razglednice, slike mest, revije iz tistega časa ipd.; glavni predstavniki madžarskega impresionizma, eklektike in secesije; Jónás próféta (biblijsko besedilo),
--	---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség, Édes Anna (HO), 	<ul style="list-style-type: none"> • portret, bivanjska tematika, izpovedna in reflektivna lirika, družbeni in psihološki roman, okvirna zgradba, psihološki dejavnik, odtujenost, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kosztolányi Dezső: Akarsz-e játszani, Boldog, szomorú dal, Halotti beszéd, Esti Kornél,</i> 	<p>frontalna analiza in interpretacija pesmi, domače delo: branje, ponovno branje, zbiranje, primerjanje; skupna analiza in interpretacija,</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktiviranje znanja, priprava portreta s sodelovalnim učenjem na podlagi učbeniškega besedila, predstavitev, branje pesmi po delih, 	<ul style="list-style-type: none"> • odlomki iz filma Zoltána Fábrija,
<ul style="list-style-type: none"> • Móricz Zsigmond: Tragédia, Rokonok (részletek) (30 ur). 	<ul style="list-style-type: none"> • portret, realizem, naturalizem, psihološki dejavnik, dramatičnost, linearno dogajanje, družbeni roman, dzscentri, prostor in čas, anekdotični značaj. 	<ul style="list-style-type: none"> • Móricz Zsigmond: Barbárok, Szegényemberek. 	<ul style="list-style-type: none"> • priprava portreta na podlagi učbeniškega besedila, domače branje po navodilih, skupinsko delo: analiza, interpretacija, predstavitev; frontalna analiza in interpretacija romana, utemeljevanje, razprava, kreativno pisanje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film Istvána Szabója z istoimenskim naslovom.

4. letnik

OBVEZNE VSEBINE	POJMI, POVEZAVE	IZBIRNE VSEBINE	PREDLAGANE DEJAVNOSTI	MEDPREDMETNOST
Portreti iz svetovne književnosti				
<ul style="list-style-type: none"> • avantgarda in njene smeri, • Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szükőkút, • zgodovinsko, duhovno in umetnostno okolje književnosti 20. stoletja, 	<ul style="list-style-type: none"> • avantgarda, kubizem, futurizem, ekspresionizem, dadaizem, nadrealizem, konstruktivizem, • likovna pesem, tradicija in prenovitev, • novi klasicizem, neoavantgarda, postmodernizem, odnos med tradicionalnim in novim, kriza, ekszistencializem, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Paul Éluard: Sze-med íve,</i> • <i>V. I. Majakovszkij: Nadrágba bújt felhő,</i> • <i>Kasssák Lajos: Mesteremberek,</i> • <i>T. S. Eliot: A mágu-sok utazása,</i> • <i>F. G. Lorca: Tánc, Szerenád,</i> • <i>Marcel Proust: Az eltűnt idő nyomában,</i> • <i>James Joyce: Ulysses,</i> • <i>Sartre: A fal,</i> • <i>Thomas Mann: Tonio Kröger,</i> • <i>Hemingway: Az öreg halász és a tenger,</i> • <i>G. G. Marquez: Száz év magány,</i> • <i>Samuel Beckett: Godot-ra várva,</i> • <i>Arthur Miller: Az ügynök halála.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • bogatenje znanja, samostojno učenje, obravnava učbeniškega besedila s sodelovalnim učenjem, razprava v parih ali manjših skupinah, predstavitev, frontalna analiza pesmi, • bogatenje znanja, samostojno učenje, 	<ul style="list-style-type: none"> • dela slavnih slikarjev, • digitalna gradiva z www.sulinet.hu (avantgarda),

<ul style="list-style-type: none"> • Franz Kafka: Átváltozás, • Albert Camus: Közöny (HO), • Bertold Brecht: Kurázsi mama és gyermekei (HO) (12 ur). 	<ul style="list-style-type: none"> • mit preobrazbe, odtujenost, prepletanje resničnega in fantastičnega, grotesknost, • literarni ekszistencializem, absurd, absurdnost bivanja, • značilnosti sodobne drame in gledališča, absurdna drama, epska drama, tezna drama, tehnika odtujevanja. 		<ul style="list-style-type: none"> • domače branje po danih navodilih, frontalna analiza, interpretacija, možne interpretacije, • branje bo navodilih, postavljanje vprašanj, interpretacija, oblikovanje mnenja, debata, • prepoznavanje nedramskih značilnosti, razčlemba časovne, prostorske in vsebinske zgradbe, raziskovanje odnosov med junaki in njihovih značajev, oznaka oseb, vrednotenje, utemeljevanje, debata. 	<ul style="list-style-type: none"> • odlomek iz filma Proces Orsona Wellsa.
---	--	--	---	--

Portreti iz madžarske književnosti

<ul style="list-style-type: none"> • dogajanja v literarnem življenju obdobja, značilnosti, 	<ul style="list-style-type: none"> • revije, tri T, zamejska književnost, 		<ul style="list-style-type: none"> • bogatenje znanja, samostojno učenje: obravnavo učbeniškega besedila s sodelovalnim učenjem, pogovor v skupinah ali parih, predstavitev, 	<ul style="list-style-type: none"> • odlomek iz filma Az én XX. századom režiserke Ildikó Enyedi,
--	--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • József Attila: Tiszta szívvel, Óda, A Dunánál (Talán eltűnök hirtelen...), (Íme, hát megleltem hazámat...), 	<ul style="list-style-type: none"> • portret, moderna revija Nyugat, avantgarda, psihoanaliza, motivi, samonagovor, kompleksne slike, svobodna pesem (prosti verz), oda, <i>biološka vizija</i>, programska pesem, preprosta oblika, soočanje različnih časov in vrednot, refleksivna lirika, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>József Attila: Nem én kiáltok, Kül-városi éj, Hazám, Esmélet, Reménytelenül, Születésnapomra, Flóra, Tudod, hogy nincs bocsánat, Karóval jöttél...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • aktiviranje znanja, priprava pesnikovega portreta s sodelovalnim učenjem na podlagi učbeniškega besedila, predstavitev, branje pesmi, analiza in interpretacija z učiteljevo pomočjo, 	<ul style="list-style-type: none"> • Curriculum vitae, uglasbene pesmi J. Attila,
<ul style="list-style-type: none"> • Radnóti Miklós: Hetedik ecloga, • Á la recherche... (12 ur). 	<ul style="list-style-type: none"> • portret, perspektiva, motivi, ekloga, elegija, soočanje različnih časov in vrednot. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Radnóti Miklós: Járkálj csak, halálraitélt!, Nem tudhatom..., Tétova óda, Erőltetett menet, Razglednicák.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • aktiviranje znanja, priprava pesnikovega portreta na podlagi učbeniškega besedila, predstavitev, branje pesmi, analiza, interpretacija v parih, predstavitev, frontalni pogovor. 	

Sodobna madžarska književnost

<ul style="list-style-type: none"> • kratek pregled madžarske književnosti tega obdobja, 	<ul style="list-style-type: none"> • sociografska, psihološko-realistična, avtobiografsko-izpovedna in objektivno-metaforična proza, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Illyés Gyula: Koszorú,</i> • <i>Szabó Lőrinc: Semmiért egészen,</i> • <i>Weöres Sándor: Rongyszőnyeg, (részletek), Canzone,</i> • <i>Nemes Nagy Ágnes: Között, Fák, Félelem,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • bogatenje znanja, samostojno učenje: obravnavna učbeniškega besedila s sodelovalnim učenjem, pogovor v parih, predstavitev, 	
---	---	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Pilinszky János: Apokrif <i>ali</i> • Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet?, 	<ul style="list-style-type: none"> • portret, krščanski ekszistencializem, objektivno (stvarno) pesništvo, apokrif, <i>dvojni odnos do Biblije</i>, ars poetica, ekszistencialistični občutek pomanjkanja, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Petri György: Álljon meg a menet,</i> • <i>Pilinszky János: Harbach 1944, Négysoros,</i> • <i>Nagy László: Versben bújdósó,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • priprava avtorskega portreta, analiza in interpretacija pesmi z učiteljevo pomočjo, 	
<ul style="list-style-type: none"> • Déry Tibor: Szerelem, 	<ul style="list-style-type: none"> • različice novele, metaforični pomeni, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Örkény-egypercések,</i> • <i>Illyés Gyula: Puszták népe;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • domače branje po danih navodilih, frontalna analiza in interpretacija, oblikovanje mnenja, 	
<ul style="list-style-type: none"> • Németh László: Iszony <i>ali</i> • Örkény István: Tóték; 	<ul style="list-style-type: none"> • različice romana, jaz-roman, prepletanje realnega in absurdnega; 		<ul style="list-style-type: none"> • analiza romana, interpretacija po danih izhodiščih s skupinskim delom, frontalna sinteza; 	
<ul style="list-style-type: none"> • Márai Sándor: Egy polgár vallomásai (odlomki) <i>ali</i> • A gyertyák csonkig égnek (odlomki); 	<ul style="list-style-type: none"> • portret, izpoved, avtobiografija, krizni roman, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ottlik Géza: Iskola a határon,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analiza in interpretacija pesmi, • po danih navodilih s skupinskim delom, frontalni pogovor, 	
<ul style="list-style-type: none"> • Kertész Imre: Sorstalanság (odlomki) <i>ali</i> • Esterházy Péter: A szív segédigéi (odlomek) (10 ur); 	<ul style="list-style-type: none"> • književnost holokavsta, avtobiografskost in fikcija, • postmoderno, tipografija, intertekstualnost, poetična igra, 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nádas Péter: Egy családragény vége,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • analiza in interpretacija po danih navodilih s skupinskim delom, frontalna sinteza, oblikovanje mnenja, 	<ul style="list-style-type: none"> • istoimenski film Lajosa Koltajja.

<ul style="list-style-type: none"> • en avtorski portret iz zamejske madžarske književnosti (2 uri); • popularna književnost (4 ure). 	<ul style="list-style-type: none"> • popularna književnost, žanri (znanstvena fantastika, detektivke), nadaljevanka, telenovela, adaptacija. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tamási Áron, Sütő András, vidni predstavniki prekmurske madžarske književnosti <i>ali drugo</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> • individualno delo, predstavitev, portfolijo, • projektno delo, primerjanje, predstavitev. 	
Priprava na maturo				
<ul style="list-style-type: none"> • književna dela maturitetnega sklopa (20 ur). 			<ul style="list-style-type: none"> • domače branje po danih navodilih, kompleksna šolska analiza, pisanje eseja doma in v šoli. 	

4 PRIČAKOVANI DOSEŽKI/REZULTATI

Dijak ob koncu izobraževanja:

- razume prebrano besedilo in ga zna smiselno prebrati,
- piše čitljivo in estetsko, ima razvite pravopisne zmožnosti,
- pozna in uporablja norme knjižne madžarščine,
- izbere govornemu položaju, naslovniku in temi primerno jezikovno rabo pri govornem in pisnem sporazumevanju,
- razume in pravilno uporablja pojme, ki jih je usvojil pri obravnavi jezikovnega sistema,
- upošteva značilnosti obravnavanih besedilnih vrst pri tvorbi besedil, jasno sporoča:
 - ustno: predstavitev osnutka oziroma zapiskov, priprava poročila, referat o samostojno prebranem delu, ustni odgovor, interpretacija književnega dela ali odlomka,
 - pisno: obravnavane neumetnostne besedilne vrste, strnjevanje zgodbe, oznaka oseb, razčlemba po danih navodilih, interpretacija citatov, portfolijo, razpravljalni in interpretativni esej;
- je ustrezno razgledan po obravnavanih obdobjih (časovna in geografska umestitev obdobja, značilnosti, pomembnejši ustvarjalci) ter besedilih ustnega dela maturitetnega izpita,
- pozna in govorno ter pisno ustrezno uporablja pojme, zapisane z običajnim tiskom, pri opisanju, analizi in interpretaciji,
- pozna prebrana dela in njihov širši kontekst,
- prepozna in razčleni čustva, življenjske situacije, moralna vprašanja, obravnavana v književnih delih,
- po danih navodilih razloži misli, ideje in stališča,
- predstavi osebno doživljanje prebranih del.

5 MEDPREDMETNE POVEZAVE

Madžarščina v dvojezični srednji šoli ni samo predmet, temveč učni jezik, kar pomeni, da se medpredmetnost v zvezi s tem predmetom pojavlja pri vseh učnih urah. Dijaki znanje madžarščine razvijajo ustno in pisno pri vseh predmetih. Večji poudarek dobi to pri predmetih z narodnostno vsebino (npr. zgodovina, geografija), saj pri teh jezik ni samo sredstvo za pridobivanje znanja in razvijanje zmožnosti, ampak se v tem jeziku obravnavajo učne vsebine z madžarsko tematiko.

Dijaki pri urah jezikovne vzgoje poslušajo, berejo in tvorijo besedila z različno snovjo, pri čemer se prav tako lahko uresničuje vidik medpredmetnosti. Pri delu s temi besedili dijaki aktivirajo znanje in izkušnje, pridobljene pri drugih predmetih. Za uspešnejše delo naj učitelj materinščine sodeluje z učiteljem danega predmeta.

Pri književni vzgoji se medpredmetnost vzpostavlja predvsem s sorodnimi umetnostnimi vejami ter zgodovino. Možne primere smo navedli pri učnih vsebinah.

6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Dijaki se pri predmetu ukvarjajo predvsem z besedili: poslušajo, berejo, razčlenjujejo in (ustno ter pisno) tvorijo svojim zmožnostim, znanju in zanimanju primerna besedila. Obravnavi umetnostnih in neumetnostnih besedil je namenjenih 50 – 50 odstotkov ur.

Jezikovni pouk

Prvotni cilj jezikovne vzgoje je izoblikovanje olikanega jezikovnega vedenja pri dijakih. Dijaki naj spoznajo, da je za uspešnost njihovega nadaljnega učenja in kasnejšega poklicnega življenja potrebno uspešno obvladovanje sporazumevalnih položajev.

Učni načrt določa razvojne cilje in učne vsebine, ampak jih ne opredeljuje po letnikih, saj na njihovo konkretizacijo precej vplivajo tudi izbrani učbeniki in druga gradiva. Učitelj bo cilje in vsebine razporedil v svojem letnem načrtu, pri pripravi katerega mu je lahko v pomoč tudi okvirni učni načrt izbranega gradiva. Učitelj naj letni načrt in priprave na učne ure oblikuje tako, da upošteva potrebe in zmožnosti konkretne skupine.

Gimnazijsko poučevanje materinščine je nadaljevanje osnovnošolskega poučevanja tega predmeta, temelji pa tudi na znanju in izkušnjah, ki so jih dijaki pridobili pri urah slovenščine in drugih predmetov oziroma v vsakdanjih dejavnostih.

Dijaki pri jezikovnih urah razvijajo vse štiri sporazumevalne zmožnosti: poslušanje, branje, govor in pisanje. Pri tem razvijajo tudi druge sposobnosti: sposobnost koncentracije, obvladanje različnih bralnih strategij ter zmožnost tvorbe besedil, pri čemer spoznavajo, da besedilo ne vsebuje podatkov in dejstev samo o stvarnosti, ampak tudi o sporočevalcu, zaradi česar se morajo do svojih in tujih besedil vesti kritično oziroma morajo biti motivirani za razčlenbo in popraviljanje le-teh. Pri sprejemanju in tvorbi besedil upoštevajo različne govorne položaje (na primer uradni – neuradni) in različne naslovnike. Razvijajo tudi sodelovalno zmožnost in zmožnost reševanja problemov, ki sta temeljni zahtevi trga delovne sile v tretjem tisočletju. Dejavnosti načrtujemo tako, da se vsak dijak zna in upa izraziti, sodelovati. Oblike dela (frontalna, skupinska, v dvojicah, individualno) izbiramo dejavnostim primerno, po možnosti dajemo prednost delu v skupinah in dvojicah.

Dijaki sprejemajo (poslušajo/berejo) in razčlenjujejo dvogovorna in enogovorna vsakdanja, javna, uradna, poljudnoznanstvena in publicistična besedila ter razvijajo zmožnost tvorbe enogovornih in dvogovornih besedil. Besedilo prvič vedno sprejemajo in nato tvorijo podobno besedilo. Tako upoštevamo načelo postopnosti. Razvijanje vseh štirih sporazumevalnih zmožnosti (poslušanje, govorjenje, branje, pisanje) je enako pomembno. Pri uresničevanju ciljev učnega načrta bo najbolj težavno razvijanje slušnega razumevanja, saj (trenutno) ni na razpolago primerne zbirke (posnetkov) besedil. Učitelj se bo pri tem moral zanašati na lastno iznajdljivost,

besedilne vrste bo velikokrat moral sam posneti (radio, televizija, lastni posnetki). Pri slušnem razvijanju nas zanimajo predvsem pomenski in pragmatični elementi (zvrst, vrsta, pomembnejši podatki, okoliščine itd.).

Dijaki po vzorcu poslušanega besedila ali brez tega tvorijo monološka govornjena besedila oziroma sodelujejo v pogovorih. Zbirajo podatke o dani temi, jih urejajo, uporabijo v besedilu; pri izbiri jezikovnih sredstev upoštevajo načela ustreznosti, jasnosti in jezikovne pravilnosti. Zmožnosti govornega izražanja razvijamo tudi z ustnim spraševanjem oziroma s pogovori o književnosti, o izoblikovanju in razvoju madžarskega jezika, o pomenu jezika v družbi in državi.

Ker je najpomembnejše sredstvo za učenje branje, naj dijaki čim več berejo. Njihovo bralno razumevanje je treba preverjati z raznolikimi nalogami. Vedno izberemo naravi besedila primeren način obravnave oziroma razčlenbe. Vsekakor je treba razvijati:

- splošno razumevanje besedila (obravnavo besedila kot celote),
- iskanje povratnih informacij (natančen pregled besedila, izbira želene informacije),
- razlago besedila (povezovanje razpoložljivih podatkov in informacij, ki eksplicitno niso zapisani),
- odziv na vsebino besedila (vrednotenje trditev, ki so v besedilu),
- odziv na oblikovne prvine besedila (vrednotenje kakovosti in ustreznosti besedila).

Obravnavo besedila začnemo z aktiviranjem predhodnega znanja o tej temi, zaključna faza pa je tvorjenje besedil. Pri prebranih besedilih je po reševanju nalog v zvezi z bralnim razumevanjem priporočljivo opraviti tudi kompleksnejšo jezikovno razčlenbo.

Dijaki tvorijo pisno predvsem vsakdanja, javna in publicistična enogovorna ter dvogovorna besedila. Pri tem uzaveščajo, da je tvorba besedil načrtovana dejavnost, katere uspešnost je odvisna tudi od avtorjevega poznavanja teme, besedilne vrste, jezikovnih možnosti in pravil ter tudi naslovnika. Pri tvorbi bogatijo besedišče, razvijajo pragmatične, pravopisne zmožnosti, pravilno jezikovno rabo, popravljajo značilne slogovne in pravopisne napake. Pri tem pa moramo paziti, da pravopis, ki ga hitro ocenimo, pri vrednotenju pisno tvorjenega besedila ne vpliva na ocenjevanje bolj, kot je treba, saj sta v takih primerih bolj pomembni vsebina in ustreznost besedilne vrste.

Možni koraki obravnave neumetnostnih besedil:

- ugotavljanje/predstavitev teme in vrste besedila, preden se dijaki z njim seznanijo – zberejo oziroma osvežijo predhodno znanje;
- poslušanje oziroma branje besedila – dijaki medtem zapisujejo/zberejo, podčrtajo pomembne podatke, dejstva;
- po poslušanju oziroma branju pristopijo k razčlenbi besedila: vodeno ali samostojno predstavijo vrsto, temo besedila, okoliščine nastanka, obnovijo vsebino, izrazijo svoje doživljanje besedila, morebitne podobne izkušnje, vrednotijo besedilo in to utemeljijo; v prebranem besedilu opravijo analizo jezikovnih prvin, pragmatično in jezikovno vrednotenje (prepoznajo primere jezikovnih kategorij in pojmov, jih poimenujejo, zberejo, jih uvrščajo v razrede, kategorije, sisteme);
- po razčlenbi besedila pisno ali ustno tudi sami tvorijo podobno besedilo.

Dijaki z razvijanjem zmožnosti postopno spoznajo tudi najpomembnejše značilnosti jezikovnega sistema, uporabljajo temeljne pojme, nekatere od teh so zmožni tudi definirati in navesti primere.

Pri delu z neumetnostnimi besedili se ukvarjamo tudi z različnimi besedili sodobnih medijev in interneta. Pri urah jezikovne vzgoje čim pogosteje uporabljajmo sodobne učne metode in tehnike, da bodo dijaki aktivni udeleženci procesa poučevanja in učenja.

S sodelovalnim učenjem lahko obravnavamo na zanimivejši način tudi tiste vsebine, ki so sicer dijakom manj zanimive. Pri mnogih – za to primernih – temah (na primer izvor madžarskega jezika, norme olikanega vedenja nekoč in danes, pravila internetnega jezika) lahko organiziramo kooperativno debato, na katero se dijaki pripravijo s pomočjo različnih virov, naučijo se argumentirati, zanikati itd. Dijaki lahko rešujejo naloge, ki zahtevajo reševanje problemov (urejanje besed v različne kategorije, ugotavljanje besednih korenov itd.). Če tema dopušča, lahko uporabimo tudi različne jezikovne igre, na primer neološka igra: tvorba novih besed, njihova raba v povedi. Tudi tvorba besedila je lahko zanimivejša, če določimo humoristično temo.

Naloga učitelja je, da izbira ciljem in vsebinam primerne metode in tehnike, ki bodo zagotavljale aktivnost ter uspešno napredovanje dijakov.

Pouk književnosti

Končni cilj pouka književnosti je, da dijake vzgojimo v razgledane bralce, zato je ena temeljnih dejavnosti pouka književnosti branje, ki pa ga mora učitelj skrbno pripraviti. Brez poznavanje književnega dela namreč ni sprejemanja besedila.

Učitelj naj pomaga pri uzaveščanju tega, da nam književnost pomaga pri razmišljanju o nas samih in o svetu, ki nas obkroža. Z obravnavo književnih del pripomore k temu, da dijaki sprejemajo drug drugega, da postanejo tolerantni do različnih mnenj.

Pri dejavnostih dijakov naj velja načelo postopnosti. V prvem in drugem letniku pričakujemo od dijakov predvsem doživljajsko, s strani učitelja vodeno interpretacijo književnih del. Temo in možne pomeni lahko razlagajo tudi že samostojno, medtem ko je pri interpretaciji slogovnih elementov in zgradbe potrebna učiteljeva pomoč.

Ob zaključku izobraževanja pa naj bi bili dijaki zmožni samostojne kompleksne interpretacije, z uporabo književnega znanja in izražanjem lastnega doživljanja (tema, možni pomeni, slogovni elementi, zgradba).

Tudi pri samostojni interpretaciji, primerjalni analizi, vrednotenju upoštevamo načelo postopnosti, prav tako pri domačem branju. Kljub postopno višjim taksonomskim dejavnostim naj odnos dijakov do književnosti temelji predvsem na osebnem doživljanju.

Doživljajsko sprejemanje književnih del, njihovo razumevanje in vrednotenje spodbujamo z različnimi oblikami in metodami.

Motivacija (čustveno-razpoloženjski element priprave) naj bo prvi moment sprejemanja književnih besedil. Učiteljevo predstavitveno branje mora ustrezati didaktičnim in tehnično-jezikovno-vsebinskim zahtevam, kljub temu pa naj dijaki berejo pri vsaki uri književnosti.

Pri interpretaciji književnih del naj bo ob vodenem frontalnem pogovoru v ospredju delo v dvojicah in skupinah. To je smiselno na primer takrat, ko dijaki izražajo svoje mnenje, stališče, vrednotenje, saj se v manjših skupinah lažje opogumijo kot v pogovoru z učiteljem.

Učni načrt ob vsebinah navaja tudi predlagane dejavnosti, ki niso obvezne, so pa raznolike, name-
nu primerne, zato so lahko pri načrtovanju in izvajanju pouka v veliko pomoč. Pouk književnosti doseže svoj namen takrat, ko se dijaki aktivno vključujejo v delo v razredu, če dejavnosti pritegnejo njihovo pozornost in jih vzpodbujajo k nadaljnjemu raziskovanju ter razmišljanju. Za to sta zelo primerna sodelovalno učenje in projektno delo. Oboje zahteva od učitelja skrbne priprave. Dijaki na začetku najbrž ne bodo zelo navdušeno sodelovali pri tem delu, ko pa usvojijo tehniko tega dela in sprevidijo v nalogah izziv, jih bodo z veseljem opravljali. O obeh načinih dela je na razpolago veliko kakovostne strokovne literature in učitelj se mora na tem področju izobraževati.

Možne projektne naloge:

- Odisejevo potovanje (priprava karte poti, časopisa o dogodkih na poti itd.)
- Renesančni dvorec kralja Matije Korvina (arhitektura, glasba, književnost, moda – priprava makete, glasbeni nastop, modni katalog)
- Gledališče in drama (maketa gledališča, scena, kostumi, predstavitev prizora)
- Kulturno življenje na Madžarskem v dobi reform (besedila, likovna in glasbena dela, moda, način življenja)
- Upodobitev malega uradnika (Gogolj, Čehov, Kafka)
- Avtorski album (slike, besedila, sprejemanje doma in na tujem, članki)
- Svet otrok, svet odraslih (avtorji različnih obdobj, likovna in glasbena dela)

7 VREDNOTENJE DOSEŽKOV

Temeljno načelo je, da skoraj vsak ustni in pisni dosežek vrednotimo tudi z nekaj besedami ali povedmi, saj je to pomembno motivacijsko sredstvo. Pri ustnem odgovarjanju povabimo k vrednotenju tudi razred in dijaka, ki odgovarja, s čimer razvijamo zmožnost vrednotenja, samovrednotenja in izražanja mnenja.

Pri vrednotenju smo pozorni predvsem na to, da dijaka ne primerjamo s sošolci, temveč z njim samim, torej vrednotimo njegovo napredovanje.

Dijake seznanimo s kriteriji vrednotenja. Ker sta cilj vrednotenja tudi potrditev znanja in ugotavljanje pomanjkljivosti ter težav, je natančna in jasna informacija v pomoč pri razvijanju realnega samovrednotenja dijakov. Pri vrednotenju najprej izpostavimo pozitivne elemente.

Preverjanje in ocenjevanje je treba v letnem načrtu skrbno načrtovati. Dijake na začetku šolskega leta seznanimo s tem, kaj in kako vrednotimo, predstavimo jim tudi kriterije ocenjevanja. Pomembno je, da razlikujemo preverjanje in ocenjevanje ter da rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje. Če preverjanje zadosti svojemu namenu, se pri pisnem ocenjevanju izognemo ponavljanju.

Pri preverjanju učitelj ugotavlja stopnjo znanja in zmožnosti dijakov. Glede na funkcijo in čas izvajanja ločimo:

- diagnostično preverjanje, s katerim ugotovimo predznanje (pred obravnavo določene snovi ali tematskega sklopa),
- sprotno preverjanje, s katerim sprotno ugotavljamo usvajanje novega znanja,
- končno preverjanje, s katerim ob koncu sklopa ali druge zaključene enote ugotovimo celovito znanje.

Jezikovni pouk

Sprotno konstruktivno vrednotenje pri urah dijake dodatno motivira za učenje. Priporočljivo je, da dvakratnemu celovitemu sprotnemu preverjanju znanja med letom sledi ocenjevanje. Znanje se lahko preverja na različne načine, poleg reševanja nalog tudi s sodelovalnimi dejavnostmi.

Določene vsebine so primerne za preverjanje bolj teoretičnega znanja (na primer glasoslovna pravila, besedne vrste), večino znanja in zmožnosti pa ni smiselno preverjati brez funkcionalne rabe.

Namenu primerno izberemo tudi obliko preverjanja oziroma ocenjevanja, ki je lahko pisno in ustno. Pisno lahko preverimo na primer poznavanje različnih pravil, kompleksno besedno, oblikovno in skladdenjsko analizo. Določene vsebine pa je bolj smiselno preveriti ustno.

Pouk književnosti

Naloge preverjanja in ocenjevanja:

- ugotavljanje znanja posameznih dijakov in celotnega razreda,
- razvijanje zmožnosti interpretacije, povzemanja bistva ter drugih sposobnosti, navajanje na samostojno delo, spodbujanje iznajdljivosti, zagotavljanje rednega učenja.

Oblike:

- preverjanje domačih nalog (mora biti vedno načrtovano),
- ustno preverjanje – možna oblika je tudi kolektivno preverjanje,
- pisno preverjanje (testne naloge, šolski in domači spisi, eseji).

Zelo pomembno je ustno preverjanje, saj dijaki pri tem vadijo tudi rabo knjižnega jezika in ker učitelju omogoča, da razvija govorno kulturo dijakov. Pri razumevanju književnosti nas zanima predvsem to, kako je dijak sposoben pristopiti k danemu umetnostnemu besedilu, seveda z uporabo ustrezne terminologije. Pri pisnem ocenjevanju ob koncu tematskih sklopov preverjamo samo najbolj celovito znanje. Ustno preverjanje in ocenjevanje moramo zato redno izvajati.

GIMNAZIJA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

